

Kniha tisíce a jedné noci

Anonym

První vydání | kolem 850

Název originálu | *Alf laylah wa laylah*

Doporučené české vydání | Aventinum, Praha, 1931

Překlad | Felix Tauer

🕒 Obálka anglického vydání *Knihy tisíce a jedné noci* z roku 1908 klade důraz na exotiku příběhů z Východu.

🕒 Léon Bakst navrhl kostýmy pro představení *Šeherezády* od Rímského-Korsakova, které v roce 1910 uvedl v Paříži Ballet Russes (Ruský balet).

Sbírka příběhů známá také pod zkráceným názvem *Tisíc a jedna noc* patří mezi nejvýznamnější a nejpůsobivější prozaická vyprávění v dějinách světového písemnictví. Mezi příběhy, jež Šeherezáda líčí králi Šahrijárovi během tisíce a jedné noci, najdeme klíčová vyprávění o Sindibádovi, Aladinovi či Ali Babovi a čtyřiceti loupežnicích. Jejich příběhy jako by byly nesmrtelné. Pozoruhodné jsou jednak svou zvláštní důvěrností a aktuálností, nicméně jejich zřejmě nejvýznamnější odkaz spočívá v samotném konceptu vyprávění, který využívají.

Právě tato sbírka totiž nenásilným a tvůrčím způsobem propojila tři prvky: vyprávění, sex a smrt – a toto spojení od té doby provází prozaická díla až do dneška. Král Šahrijár má dost nepěkný zvyk: každou noc připraví jednu dívku o panenství i o život – a *Kniha tisíce a jedné noci* se otevírá právě v okamžiku, kdy se má královou další obětí stát Šeherezáda. Ta je však odhodlaná zvrátit svůj osud, a tak navrhne, že bude králi výměnou za život vyprávět příběhy. Ukáže se, že jsou natolik podmanivé, erotické, přitažlivé i provokativní, že král se na konci každé noci nedokáže odhodlat k tomu, aby ji dal zabít. Noc pokaždé končí neúplným příběhem, a král tak popravu odkládá, aby si mohl vyslechnout závěr. Ovšem vyprávění, které Šeherezáda vymyslí, aby zůstala naživu, je ve své podstatě takové, že nikdy nemůže skončit, nikdy nedosáhne konečného vrcholu. V příbězích se naopak prolíná jakási neukojitelná touha, otevřená neukončenost, která nás nutí číst a lapat po dechu a chtít stále víc, přesně jako k tomu nutí i naslouchajícího krále Šahrijára. Z této touhy, z tohoto nekončného chvění na pokraji vyvrcholení i smrti pak vychází erotický podtext příběhů i jejich exotický náboj a struktura. **PB**

